

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Атамась Г.П., к.е.н., доцент
Мішин Є.О., аспірант 1-го року навчання
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

В країні більше півтора року спостерігається повномасштабна війна Росії проти України, яка показала всі сильні та слабкі сторони української економіки. Військовий стан та пов'язанні з цим обмеження призвели до погіршення стану економіки усіх регіонів країни, всіх сфер розвитку держави. Серед них в першу чергу постраждав бізнес та підприємці. У цих умовах особливої актуальності набуває поняття економічної безпеки та фінансово – економічної безпеки суб'єктів господарювання. Тому зростає потреба у пошуку дієвих інструментів та механізмів безпеки, які б гарантували стійкість та стабільність розвитку організацій, фірм, підприємств та високий рівень їх ефективності у довготривалій перспективі. Саме тому сформувався потреба у більш глибокому дослідженні суті та змісту фінансово – економічної безпеки, яка в умовах воєнного стану забезпечить підприємствам відносно стабільне функціонування за умов самофінансування та самоокупності.

Дослідженню теоретичного та практичного змісту поняття фінансово – економічна безпека приділяють увагу багато вчених, серед яких Барановський О.І., Мунтіян В.І., Бандурка О.М., Сухоруков А.І., Ладюк О.Д., Шемаєва Л.Г. та інші.

Основною метою дослідження є виявлення ролі фінансово – економічної безпеки підприємства в цілому та під час війни у нашої країні.

Питання безпеки в усі часи перебувало під пильною увагою людства і її зміст підлягав постійній трансформації.

В умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів у світі, фінансових та економічних криз питання безпеки постає особливо гостро. В нашої країні, де крім зазначених факторів спостерігається ще й військова агресія Росії проти України це питання ще більше загострюється.

Використовуючи історичний метод дослідження, можна прослідкувати в часі генезис поняття «безпека». Перші роздуми про безпеку ми знаходимо у працях філософів античності. Поняття «безпека» трактувалось як відсутність небезпеки або зла. Широко вживаним поняття «безпека» стає у ХУІІ – ХУІІІ столітті. При цьому поступово безпека починає усвідомлюватися як першопочаток усього життя суспільства та чинник зовнішньої та внутрішньої політики держави. У ХІХ столітті ми спостерігаємо такий підхід до безпеки, який забезпечує розгляд категорії через призму взаємозв'язку та взаємозалежності таких елементів як людина, суспільство, держава [1]. До розробки проблеми безпеки у ХХ

столітті активно долучились науковці з різних галузей. Так визначення «безпека» в економічній сфері стало базою утворення поняття «економічна безпека». Поява поняття економічна безпека була зумовлена практичною необхідністю використання принципів управління, які б забезпечували здатність організацій за рахунок реалізації ситуаційного підходу до ефективної його адаптації до мінливих ринкових умов і це призвело до того, що на початкових етапах становлення термінології поняття економічної безпеки найчастіше ототожнювалося з захистом суб'єктів господарювання від таких економічних злочинів як недобросовісна конкуренція, шахрайство, комерційне шпигунство тощо. З часом поняття економічної безпеки набуло значно ширшого значення. Безпека в економічному контексті передбачає стійкий розвиток, що досягається за допомогою ефективного використання всіх видів ресурсів [2].

Під економічною безпекою розуміється стан, у якому такі складові як фінансова, інформаційна, соціально – економічна, техніко – технологічна діяльність та інші знаходяться у стані «відсутності небезпеки», захисту від загроз, та стабільності і незалежності.

В умовах сьогодення ми акцентуємо увагу на тому, що однією з важливих складових національної безпеки нашої країни на сучасному етапі є фінансова безпека як держави так і окремих господарюючих суб'єктів ринкової економіки. Загрозами фінансової небезпеки взагалі, як відомо є: високий рівень тіньової економіки, корупція, рейдерство, непродуктивний відтік капіталу. Але головною загрозою зараз фінансової безпеці є російсько – українська війна.

У звичайних умовах можна виділити два етапи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Змістом першого етапу є визначення видів і причин виникнення негативних впливів на підприємство. Негативні впливи, які загрожують фінансово-економічній безпеці підприємства можуть мати суб'єктивний і об'єктивний характер. До негативних впливів суб'єктивного типу відносяться внутрішні і зовнішні впливи, в основі яких лежать усвідомлені дії (а іноді і бездіяльність) людей і інших суб'єктів ринку з метою нанесення шкоди підприємству, а також неякісна робота її співробітників або партнерів по бізнесу.

На другому етапі процесу забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства необхідно визначити його фінансовий стан та надати оцінку поточного рівня її безпеки. При цьому детально аналізується існуюча загроза негативних впливів на безпеку підприємства та можливі збитки від цих впливів. Для забезпечення максимального ефекту в запобіганні загрози таких дій кожне підприємство повинно мати у своєму розпорядженні єдину систему збору, аналізу та оцінки інформації про стан її економічної безпеки.

В умовах невизначених обставин, наприклад, під час війни ми повинні виділити третій етап. Безумовно, це найскладніший етап, тому що руйнується фінансова незалежність державного сектору економіки, порушується логістика, зменшуються до нуля показники у провідних експортних галузях металургійної, наприклад, знижується видобуток залізної руди, утворюються перепони для експорту (вихід РФ із «зернової угоди»). Фінансові потреби країни зростають, що підвищує вартість запозичень, зростає відсоток інфляції. Із господарського обігу виключаються величезні території, тимчасово окуповані ворогом. Агресор постійно руйнує інфраструктуру. Тобто виникає на третьому етапі низка загроз, пов'язана із збільшенням масштабів та тривалості загарбницьких військових дій.

На третьому етапі фінансову безпеку можна забезпечити шляхом проведення виваженої державної фінансової політики відповідно до прийнятих в установленому порядку доктрин, концепцій, стратегій і програм у всіх сферах. На наш погляд, треба поміняти, наприклад, політику сировинного експорту на продаж за кордон і постачання на внутрішній ринок переробленої продукції з високою доданою вартістю. Новою економічною ідеологією має бути переробка, тому що ми маємо бути країною, що експортує не сировину, а готову продукцію, яка у вартості є дорожчою.

Фінансово – економічну стабільність під час війни можна зберегти лише за умов використання всіх інструментів фінансової підтримки бізнесу та мікропідприємств. Для цього урядом повинні розроблятися гранти, програми, які б стимулювали підприємців. Наприклад, доступні кредити – 5-7-9%, що дозволить призупинити падіння виробництва та зростання безробіття, що є ключовим ризиком функціонування української економіки.

У висновку можна сказати наступне. Під час повномасштабної війни в Україні з'явилося багато ризиків та негативних впливів, за якими порушується фінансово – економічна безпека держави на мікро- та макрорівнях. Країні потрібно нарощувати виробничий потенціал, країні потрібна потужна державна політика підтримки зайнятості, країна повинна навчитися ефективно використовувати фінансові ресурси. Розв'язання цих проблем потребує перегляду підходів до формування політики у сфері державного регулювання економіки і фінансів та пошуку нових ефективних методів державного управління.

Література

1. Клименко Н. Г. Еволюція змісту концепту “безпека” за різних історичних епох та політичних систем. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 8. – URL:

<http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1472> (дата звернення: 29.09.2023).
DOI: 10.32702/2307-2156-2019.8.20

2. Єлізаров О.В., Радченко О.В. соціальна й економічна безпека України: стратегічні пріоритети та доктринальні положення. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління, 2019. Вип. 2. С. 147 – 154

79.	Смокова Т.М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ ЗЕРНОВИХ.....	283
80.	Кривоногова І.Г., Мужайло В.Д. ІННОВАЦІЙНІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ РИНКОВОЇ АДАПТАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	287
81.	Спаський І.Д. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ КОГНІТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	290
82.	Богданов О.О. ФАКТОРИ ВИБОРУ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ У БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	293
83.	Мартиросян І.А., Гарбажій К.С. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ М'ЯСНИХ КОНСЕРВІВ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ.....	298
84.	Крупіна Н.А. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ГОТЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ..	301
85.	Голубева О.Б. ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ ВОЕНОГО СТАНУ	304
86.	Тарануха О.С. ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ РОЛІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ ЗЕРНОМ.....	308
87.	Атамась Г.П., Мішин Є.О. ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ВІЙНИ	311
88.	Заболотна О.С., Шишлюк В.Р. КОНТРОЛІНГ, ЯК МЕТОД СИСТЕМОГО УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	315
89.	Згадова Н.С., Тимченко В.В. ЕКОНОМІЧНІ ВЕКТОРИ БЕЗПЕКИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	318
90.	Кравченко Ю.І. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ.....	322
91.	Петрушенко М.М. РУЙНУВАННЯ КАХОВСЬКОЇ ДАМБИ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТУРИЗМУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ.....	325
92.	Рашевський А.В., Рашевський А.В. АНАЛІЗ СТАНУ ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	329